

Oversigt over studiedesigns

Studiedesign	Beskrivelse
Systematisk review og metaanalyse	Et systematisk review (SR), også kaldet systematisk oversigtsartikel, er en systematisk indsamling, analyse og præsentation af eksisterende evidens på et givent område. Det opsummerede resultat af den gennemgåede litteratur/evidens præsenteres som ét samlet resultat, typisk i en beskrivende prosatekst. Ideen med systematiske reviews er, at man sammenfatter erfaringer fra flere undersøgelser af den samme problemstilling. En metaanalyse er en slags overbygning på det systematiske review, idet metaanalysen giver en kvantitativ syntese, typisk præsenteret i et forest plot. Med andre ord kombinerer man de forskellige artiklers fund med statistiske metoder, så man på denne måde kan få ét samlet estimat af effekten af den givne intervention ved at kombinere data fra flere artikler. Systematiske reviews kan være baserede på forskellige primære studiedesigns; typisk drejer det sig om randomiserede kontrollerede forsøg, men de baseres også på f.eks. kohortestudier, case-control undersøgelser m.fl.
Randomiseret kontrolleret forsøg (RCT)	Et randomiseret kontrolleret forsøg, også kaldet et RCT (Randomised Controlled Trial) undersøger effekten af en intervention sammenlignet med et alternativ. Det særlige ved randomiserede kontrollerede forsøg er, at deltagerne i studiet fordeles i to eller flere behandlingsgrupper efter et tilfældighedsprincip. Herved tilstræbes det, at forskelle i udfald mellem grupperne ved forsøgets afslutning udelukkende kan tilskrives behandlingen.
Absolut effekt ("Alt eller intet")	Absolut effekt siges at være opnået, i en situation hvor alle patienter døde før behandlingen blev tilgængelig, mens nogle nu overlever på behandlingen. Tilsvarende gælder for diagnostiske fund, hvor specificiteten er så høj at et positivt resultat entydigt modsvarer en given diagnose.
Kohortestudier	Et kohortestudie giver mulighed for at studere helbredsudviklingen i en eller flere populationer gennem en periode. Helbredsudviklingen kan f.eks. være repræsenteret ved incidens af en sygdom, ved dødelighed, sygelighed o.l. Kohortestudier anvendes f.eks. til at estimere prognosen efter diagnose eller behandling. Kohorteundersøgelser kan være prospektive (når eksponeringen er defineret og deltagerne er udvalgt før sygdommen/resultatet fremkommer) eller retrospektive (når eksponeringen er defineret efter erkendelse af sygdommen, ofte ved gennemgang af journaler og databasetræk).
Databasestudier og registerstudie	Databasestudier og registerstudier er baseret på allerede indsamlet data, altså data som ikke nødvendigvis er indsamlet til studieformålet. Data kan komme fra registre eller forskningsdatabaser, som får data ind fra f.eks. patientjournaler.
Økologiske studier	Et økologisk studie undersøger sammenhænge (korrelation) mellem eksponering og udfald i populationer (ikke hos individet). Studiet er begrænset ved, at tilstedeværelsen af en korrelation ikke nødvendigvis er udtryk for statistisk sammenhæng mellem eksponering og udfald. Økologiske studier kendes også som makroundersøgelser og korrelationsanalyser.
Case-kontrol-undersøgelser	I en case-kontrol-undersøgelse sammenlignes eksponeringsforholdene hos en gruppe syge (cases) med typisk en mindre kontrolgruppe, som repræsenterer den kildepopulation som undersøgelsens cases stammer fra. Resultaterne præsenteres i odds ratio, det vil sige en ratio mellem odds for eksponeringen blandt cases og kontroller. Case-studier anvendes typisk ved sygdomme med lav incidens.
Opgørelser, kasuistikker	Opgørelser – også kaldet patientserier eller case serier – følger individer med en kendt eksposition (f.eks. samme behandling) og opgør outcome. Opgørelser kan også baseres på gennemgang af journaler med identifikation af eksposition og outcome. En kasuistik i lægevidenskaben er en offentliggjort beskrivelse af et enkelt sygdomstilfælde med skildring af f.eks. usædvanlige symptomer.
Ekspertmening	I nogle tilfælde findes der ikke litteratur sv.t. et udvalgt emne. I sådanne situationer er konsensusbeslutninger i en gruppe af emneeksperter et nødvendigt og godt grundlag for anbefalinger.

Version 2018. Udarbejdet af Retningslinjeseekretariatet.